

Ioan GĂBUDEAN

Ioan GĂBUDEAN mai semnează cu pseudonimul literar: Jean G. RIVALET; locul și data nașterii: 25 februarie 1951, Cipău, jud. Mureș; studii: școala primară în satul Cipău, clasele V-VII în comuna Ogra, clasa a VIII-a în comuna Iernut, Liceul Teoretic din Iernut (1966-1970), Institutul Pedagogic din Târgu-Mureș, Facultatea de Filologie-Istorie (1970-1974); activitate profesională: profesor din 1970 în diferite localități din județul Mureș: Socol, Seleușul Mic, Idiciu, Fânațe-Band, Lechința, Iclânzul, Iernut, Sânpaul, Valea Izvoarelor, Tirimia, iar din 1990 profesor titular la Școala Generală Nr. 3 din Târgu-Mureș pe o catedră de limba și literatura română; debutul literar absolut: Revista studentescă *Athenaeum* – Tg-Mureș, 1973, redebutează în ziarul *Steaua Roșie*, Târgu-Mureș, 1979, cu poezie; colaborări la publicațiile: *Magazin ilustrat*, *Alpha*, *Târnava*, *Societatea încotro*, *Informația mureșeană*, *Orfeu*, *Ambasador*, *Universul scriitorilor*, *LitArt*, *Vatra*, *Luceafărul*, *Flacăra*, *Orizont*, *Familia*, *Steaua*, *Albatros*, *Târnava*, *Orion*, *Orfeu*, *Ambasador*, *Arca*, *Discobolul*, *Sinteze literare*, *Mihai Eminescu* (Australia), *Mirrors*, *Modern Haiku* (S.U.A.), *Silarus* (Italia), *Europoesie* (Franța), *Ko*, *Mainichi Daily News* (Japonia), *Poetcrit* (India), *Lotos*, *Haiku Novine*, *Haiku Informator* (Yugoslavia), *Blithe Spirit* (Anglia) etc.

Cărți publicate, cu mențiuni bibliografice complete: debutul editorial: *Adio romanticism*, Casa de Editură „Mureș”, Tg-Mureș, 1992, versuri; alte plachete și cărți apărute: *Voi plânge pe umerii tăi de șampanie*, Casa de Editură „Mureș”, 1993, poezie clasică și modernă; *Sfaturi pentru îmblânzirea statuilor*, Editura Veritas, Tg-Mureș, 1994, poezie clasică și modernă; *Liniște de mătase*, Casa de Editură „Mureș”, 1995, haiku; *Așteptând fotografiful*, Editura Aurora, Tg-Mureș, 1996, haiku; *Bucurii efemere*, Editura Sherpa, Tg-Mureș, 1997, haiku; *Fluturi de noapte*, Editura Aurora, Tg-Mureș, 1996, haiku; *Castele de nisip*, Editura Aurora, Târgu-Mureș, 1998, haiku; *Cioara*, Editura Ambasador, Tg-Mureș, 1998, haiku; *Între viață și moarte*, Editura Brăduț, Tg-Mureș, 1999, poezie clasică și modernă; *Invitație la ceai*, Editura Ambasador, Tg-Mureș, 1999, haiku; *Aproape toamnă*, Editura Ambasador, Tg-Mureș, 2000, haiku; *The Dancing of the Clouds*, haiku în limba engleză, Editura Ambasador, Tg-Mureș, 2000, haiku; *Toate se întâmplă azi*, Editura Brăduț, Tg-Mureș, 2000, haiku; *Umbra mea printre fotolii*, Editura Brăduț, Tg-Mureș, 2000, renga; *Singur de Anul Nou*, Editura Brăduț, Tg-Mureș, 2001, tanka; *Privind bobul de rouă*, Editura Ambasador, Târgu-Mureș, 2002, renga; *Paznic de fluturi*, Editura Brăduț, Tg-Mureș, 2002, poeme într-un vers; *Ore de tăcere*, Editura Brăduț, Tg-Mureș, 2002, comentarii haiku; *Casă de vânzare*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2003, haibun (proză scurtă); *Chemarea în Paradis*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2003, poezie clasică și modernă; *Melancolii*, *Iluzii*, *Fum*, Editura Ambasador, Tg-Mureș, 2004, poezie clasică și modernă; *Cu Pegasul la potcovar*, Editura

Ambasador, Tg-Mureș, 2005, epigrame; *Cioara vopsită*, Editura Ambasador, Tg-Mureș, 2005, aforisme; *Tăcerea dintre cuvinte*, Editura Ambasador, Tg-Mureș, 2005, eseu despre haiku; *Diligența de Cipău*, Casa de Editură „Mureș”, Tg-Mureș, 2006, rondeluri; *Esențe*, Fundația „Cronos”, Tg-Mureș, 2006, poeme într-un vers; *Hipodromul Magic*, Fundația „Cronos”, Tg-Mureș, 2006, poezie clasică; *Cu zâmbetul pe buze*, Fundația „Cronos”, Tg-Mureș, 2006, epigrame; *Invitație la cramă*, Fundația „Cronos”, Tg-Mureș, 2007, epigrame; *Eternitate*, Fundația „Cronos”, Tg-Mureș, 2007, poeme într-un vers; *Norii, ploaia și melcii*, Colecția rev. *Imagini frumoase*, 2007, proză poetică; *N-aveți un Mecena-n plus?*, 2008, rondeluri; *Tăceri*, Editura Lyra, Tg-Mureș, 2008, haiku; *Se anunță fericire*, Editura Nico, Tg-Mureș, 2008, poezii de dragoste; *Risipă*, Colecția revistei *Imagini frumoase*, Tg-Mureș, 2008, poeme într-un vers; *Cerul meu de-acasă*, Editura Mureș, Tg-Mureș, 2009, poeme într-un vers; *Cu Pegasul printre epigramaști*, Casa de Editură „Mureș”, Tg-Mureș, 2009, epigrame; *60 de ani de singurătate*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2011, poezie clasică; *Cipău, ultimul turnir*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2013, poezie clasică; *Bucuriile efemere ale lecturii*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2015, eseuri; *Despre Don Quijote, cu simpatie*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2015, publicistică; *Viața și poezia în cuvinte și imagini*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2016, secvențe autobiografice; *Amurguri*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2016, poezie clasică; *Schimb de amabilități*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2016, senryu; *Fântâna Poeziei și alte Poeme*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2017, poezie clasică; *Zăpezile de altădată și Poezii de-acum*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2018, poezie clasică; *Tăcerea pietrelor*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2018, catrene; *Ecouri din trecutul apropiat*, Editura Ardealul, Tg-Mureș, 2019, poezie clasică.

Antologii, prezente în antologii sau volume colective: *Umbra libelulei* (București, 1993), *O sută de catarge* (București, 1997), *Culegătorii de rouă* (Tg-Mureș, 1999), în antologia internațională alcătuită de Dejan Bogojevic intitulată *A flock of starling* (Yugoslavia, 1999), în antologia mondială *The leaves are back on the tree*, alcătuită de poeta Zoe Savina (Atena, Grecia, 2002); figurează și în antologia poezilor târgumureșeni *Ceasul de flori*, Tg-Mureș, 2001; prezent în antologia dedicată împlinirii a 120 de ani de la debutul lui Eminescu în volum, intitulată *Cupolă de veac*, realizată de Mihail I. Vlad, Editura Macarie, Târgoviște, 2003; este inițiatorul colecției revistei *Orfeu*, ajunsă la nr. 80.

Referințe critice: (Târnava); Zeno Ghițulescu (*Cuvântul Liber*); Ion Roșioru (*Jurnalul de Mureș, Tomis, Metafora, Orfeu*); Eugeniu Nistor (*Târnava*, în cartea *Nostalgia golfului*); George L. Nimigeanu (*Târnava, 24 de ore mureșene*); Ileana Sandu (*Cuvântul Liber*); Cristian Stamatoiu (*Vatra*); Ioan VasIU (*Cuvântul Liber*); Ioan SuciU Moişa (*24 de ore mureșene*); Mariana Cristescu (*Cuvântul Liber*); Elizabeth St. Jacques (*Albatros*); Dumitru Radu (*Cuvântul Liber, Orfeu*); Ioan Marinescu (*Curierul*); Ana-Maria Crişan (*Recurs*); Maria Dorina Paşca (*Mureşul*); Cornel Călugăru (*Mureşul*); Aurel Hancu (*Cuvântul Liber*); Bogdan I. Pascu (*Sinteze literare, Orfeu*); Mihail I. Vlad (*Jurnal de Dâmbovița*); Ion Machidon (*Amurg sentimental* și în cartea *De la poet la poeți*); Romeo Soare (în cartea *Careul cu prieteni*); Florin Grigoriu (în cartea *Exerciții de haiku*); Mircea Miculi (*Cuvântul Liber*); Iosif Albu (*24 de ore mureșene*); Ion Rotaru – *O istorie a literaturii române*, Editura Niculescu, București, 2000; Ana Cosma – *Scriitori români mureșeni – dicționar biobibliografic*, Editura Tipomur, Tg-Mureș, 2000; Emil Manu – *Reviste românești de poezie*, Editura Curtea Veche, București, 2001; Boris Crăciun – Daniela, Crăciun Costin – *Dicționarul Scriitorilor de azi*, Editura „Porțile Orientului”, Iași, 2011; Florin Grigoriu, vol. *Medalioane*, Ed. Societății Scriitorilor Români, București, 2011; Aurel Hancu – *Publicistică*, vol. I, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2017; Primăria orașului Iernut,

Biblioteca orășenească Iernut – *Iernutul cultural în an Centenar*, Editura Media Image, Târgu-Mureș, 2018.

Premii pentru activitatea literară: Premiul I la concursul literar Liviu Rebreanu, Tg-Mureș, 1998; Premiul I la concursul de poezie Tinere condeie, Târnăveni, 1989; Premiul Editurii Nipponica la concursul Cel mai frumos haiku organizat de Societatea Română de Haiku, București, 1994; Premiul I la concursul literar Romulus Guga, Tg-Mureș, 1995; Premiul revistei *Târnava* pentru placheta de haiku *Liniște de mătase*, Tg-Mureș, 1995; Premiul I (poezie) la cea de-a III-a ediție a Festivalului de creație literară Octavian Goga, Cluj-Napoca, 1997; Premiul al III-lea la Concursul interjudețean de creație literară (poezie) „La porțile visului”, Reghin, 1998; Premiul Editurii Brăduț pentru poezie proprie și pentru susținerea unor creatori de haiku, prin revista proprie, *Orfeu*, și publicarea unor plachete de versuri, colective sau individuale, Tg-Mureș, 1999; Premiul revistei *Ambasador*, pentru promovarea haiku-ului în țară și în lume, Tg-Mureș, 2000; Premiul revistei *Orion* și al Școlii de tanka, renku și haiku pe anul 2000, pentru prestigioasa activitate de poet, antologator, editor, Slobozia, 2000; Premiul al II-lea la concursul internațional de haiku organizat de revista *Lotos*, Yugoslavia; Premiul al III-lea la Internațional Kusamakura Haiku Competition în Kumamoto, Japonia, 2001; Premiul pentru poezie al Filialei Tg-Mureș a Uniunii Scriitorilor din România: 2001, 2009, 2012, 2014, 2017; Premiul Inspectoratului Școlar Județean Alba la Concursul Internațional „Lucian Blaga”, Sebeș-Alba, 2002.

* * *

Ioan GĂBUDEAN, írásait időnként Jean G. RIVALET-ként jegyzi. 1951. február 25-én született Maroscsapón. Az elemít a szülőfalujában végezte, az V–VII. osztályt Marosugrán, a nyolcadikat Radnóton. 1966 és 1970 között a Radnóti Elméleti Líceumba járt, 1970 és 1974 között a Marosvásárhelyi Pedagógiai Intézet Filológia-Történelem Fakultására.

1970-től különböző Maros megyei falvakban volt tanár: Mezőszokolon, Szászszőllősön, Jövedicsen, Feketén, Lekencén, Madarason, Radnóton, Kerelőszentpálon, Búzásbesenyőn, Nagyteremiben. 1990-től címzetes tanár a marosvásárhelyi 3-as Általános Iskolában.

Első közlés: Az *Athenaeum* című lap hasábjain 1973-ban; 1979-ben a *Steaua Roșie*-ban közöl verseket.

Az alábbi folyóiratokban és lapokban közölt: *Magazin ilustrat*, *Alpha*, *Târnava*, *Societatea încotro*, *Informația mureșeană*, *Orfeu*, *Ambasador*, *Universul scriitorilor*, *LitArt*, *Vatra*, *Luceafărul*, *Flacăra*, *Orizont*, *Familia*, *Steaua*, *Albatros*, *Târnava*, *Orion*, *Orfeu*, *Ambasador*, *Arca*, *Discobolul*, *Sinteze literare*, *Mihai Eminescu* (Ausztrália), *Mirrors*, *Modern Haikus* (AEÁ), *Silarus* (Olaszország), *Europoesie* (Franciaország), *Ko*, *Mainichi Daily News* (Japán), *Poetcrit* (India), *Lotos*, *Haikus Novine*, *Haikus Informator* (Jugoszlávia), *Blithe Spirit* (Nagy-Britannia) stb.

Első kötete: *Adio romantism* (Viszlát, romantika), Casa de Editură „Mureș”, Marosvásárhely, 1992, versek.

További kötetek: *Voi plânge pe umerii tăi de șampanie* (Pezsgőből való válladon sírok majd), uo., 1993, klasszikus és modern versek; *Sfaturi pentru îmblânzirea statuilor* (Tanácsok a szobrok megszelídítésére), Editura Veritas, Marosvásárhely, 1994, klasszikus és modern versek; *Liniște de mătase* (Selyemcsönd), Casa de Editură „Mureș”, Marosvásárhely, 1995, haikus; *Așteptând fotograful* (A fényképészre várva), Editura Aurora, Marosvásárhely, 1996, haikus; *Bucurii efemere* (Mulandó örömök), Editura Sherpa, Marosvásárhely, 1997, haikus; *Fluturi de*

noapte (Éjszakai lepkék), Editura Aurora, Marosvásárhely, 1996, haikuk; *Castele de nisip* (Homokvárak), Editura Aurora, Marosvásárhely, 1998, haikuk; *Cioara* (A varjú), Editura Ambassador, Marosvásárhely, 1998, haikuk; *Între viață și moarte* (Élet és halál között), Editura Brăduț, Marosvásárhely, 1999, klasszikus és modern versek; *Invitație la ceai* (Meghívás teára), Editura Ambassador, Marosvásárhely, 1999, haikuk; *Aproape toamnă* (Majdnem ősz), uo., 2000, haikuk; *The Dancing of the Clouds* (A fellegek tánca), haikuk angol nyelven, uo., 2000, haikuk; *Toate se întâmplă azi* (Minden ma történik), uo., 2000, haikuk; *Umbra mea printre fotolii* (Árnyam a fotelek között), uo., 2000, rengák; *Singur de Anul Nou* (Egyedül Újévkor), uo., 2001, tankák; *Privind bobul de rouă* (A harmatcseppet nézve), uo., 2002, rengák; *Paznic de fluturi* (Lepkeőr), Editura Brăduț, Marosvásárhely, 2002, egysoros versek; *Ore de tăcere* (A hallgatás órái), uo., 2002, haiku kommentárok; *Casă de vânzare* (Eladó ház), Editura Ardealul, Marosvásárhely, 2003, haibunok (rövidpróza); *Chemarea în Paradis* (Meghívás a Paradicsomba), uo., 2003, klasszikus és modern versek; *Melancolii, Iluzii, Fum* (Melankóliák, Illúziók, Füst), Editura Ambassador, Marosvásárhely, 2004, klasszikus és modern versek; *Cu Pegasul la potcovar* (A Pegazussal a patkolókovácsnál), uo., 2005, epigrammák; *Cioara vopsită* (Festett varjú), uo., 2005, aforizmák; *Tăcerea dintre cuvinte* (A hallgatás a szavak között), uo., 2005, esszé a haikukról; *Diligența de Cipău* (Maroscsapói postakocsi), Casa de Editură „Mureș”, Marosvásárhely, 2006, rondók; *Esențe* (Esszenciák), Fundația „Cronos”, Marosvásárhely, 2006, egysoros versek; *Hipodromul Magic* (A bűvös lóversenypálya), uo., 2006, klasszikus versek; *Cu zâmbetul pe buze* (Ajkammon mosollyal), uo., 2006, epigrammák; *Invitație la cramă* (Meghívó a kocsmába), uo., 2007, epigrammák; *Eternitate* (Örökkévalóság), uo., 2007, egysoros versek; *Norii, ploaia și melcii* (Felhők, eső, csigák), az *Imagini frumoase* című lap sorozata, 2007, költői próza; *N-aveți un Mecena-n plus?* (Nincs még egy Mecénásuk), 2008, rondók; *Tăceri* (Hallgatások), Editura Lyra, Marosvásárhely, 2008, haikuk; *Se anunță fericire* (Bejelentik a boldogságot), Editura Nico, Marosvásárhely, 2008, szerelmes versek; *Risipă* (Tékozlás), az *Imagini frumoase* című lap sorozata, Marosvásárhely, 2008, egysoros versek; *Cerul meu de-acasă* (Az én otthoni egem), Editura Mureș, Marosvásárhely, 2009, egysoros versek; *Cu Pegasul printre epigramiști* (A Pegazussal az epigrammaírók között), Casa de Editură „Mureș”, Marosvásárhely, 2009, epigrammák; *60 de ani de singurătate* (Hatvan évnyi magány), Editura Ardealul, Marosvásárhely, 2011, klasszikus versek; *Cipău, ultimul turnir* (Maroscsapó, az utolsó torna), uo., 2013, klasszikus versek; *Bucuriile efemere ale lecturii* (Az olvasás mulandó örömei), uo., 2015, esszék; *Despre Don Quijote, cu simpatie* (Don Quijote-ról, rokonszenvvel), uo., 2015, publicisztika; *Viața și poezia în cuvinte și imagini* (Az élet és a vers szavakban és képekben), uo., 2016, önéletrajzi részletek; *Amurguri* (Alkonyok), uo., 2016, klasszikus versek; *Schimb de amabilități* (Kedves szavakat váltunk), uo., 2016, senryuk; *Fântâna Poeziei și alte Poeme* (A vers kútja és más versek), uo., 2017, klasszikus versek; *Zăpezile de altădată și Poeții de-acum* (A tavalyi hó és az idej költők), uo., 2018, klasszikus versek; *Tăcerea pietrelor* (A kövek hallgatása), uo., 2018, kátrének; *Ecouri din trecutul apropiat* (Visszhangok a közelmúltból), uo., 2019, klasszikus versek.

Antológiák, amelyekben szerepelt: *Umbra libelulei* (A szitakötő árnyéka, Bukarest, 1993), *O sută de catarge* (Száz árbóc, Bukarest, 1997), *Culegătorii de rouă* (Harmatgyűjtők, Marosvásárhely, 1999), a Dejan Bogojevic szerkesztette nemzetközi antológiában, melynek címe *A flock of starlings* (Seregélyraj, Jugoszlávia, 1999), a *The leaves are back on the tree* (A levelek ismét a fán vannak), amelyet Zoe Savina költőnő állított össze (Athén, Görögország, 2002); a marosvásárhelyi költők *Ceasul de flori* (Virágóra) című antológiája, Marosvásárhely, 2001; jelen van abban a válogatásban, melyet annak örömeire adtak ki, hogy Eminescu 120 éve debütált

kötetben, s melynek címe *Cupolă de veac* (Az évszázad kupolája), szerk. Mihail I. Vlad, Editura Macarie, Târgoviște, 2003; az *Orfeu* folyóirat alapítója, mely a 80. számához érkezett.

Díjak: a Liviu Rebreanu irodalmi vetélkedő I. díja, Marosvásárhely, 1998; az Ifjú Tollak költészeti vetélkedő I. díja, Dicsőszentmárton, 1989; a Nipponica Kiadó különdíja a Romániai Haikutársaság Legszebb haikuk versenyén, Bukarest, 1994; a Romulus Guga Irodalmi Vetélkedő I. díja, Marosvásárhely, 1995; a *Târnava* folyóirat díja a *Selyemcsend* című kötetért, 1995; a III. Octavian Goga Irodalmi Fesztivál I. díja vers műfajban, Kolozsvár, 1997; a régi La Porțile Visului megyeközi irodalmi verseny III. díja vers műfajban, 1998; a Brăduț Könyvkiadó díja egyrészt saját verseiért, másrészt haikuírók támogatásáért az *Orfeu* című folyóirat, illetve saját kötetek révén, Marosvásárhely, 1999; az *Ambasador* folyóirat díja a haiku népszerűsítéséért az országban és a nagyvilágban, Marosvásárhely, 2000; az *Orion* folyóirat és a tanka-, renku- és haikuiskola díja a kiváló költői, válogatói és kiadói tevékenységért, Szászsebes, 2000; a *Lotos* folyóirat szervezte nemzetközi haikuverseny II. díja, Jugoszlávia, 2001; az International Kusamakura Haikus Competition III. díja, Kumamoto, Japán, 2001; a Romániai Írószövetség Marosvásárhelyi Fiókjának költészeti díja, 2001, 2009, 2012, 2014, 2017; a Fehér megyei Iskolai Tanfelügyelőség különdíja a Lucian Blaga Nemzetközi Vetélkedőn, Szászsebes, 2002.

* * *

Anotimpul recitirii...

*Cineva mi-a dăruit
un cal troian
de toată frumusețea.
Era din lemn alb, lucitor
o adevărată capodoperă, ce mai!
Mi l-a lăsat în fața blocului –
ca să nu fac vreo greșeală
m-am apucat să recitesc în grabă
Iliada lui Homer...*

* * *

Az újraolvasás

*Valaki ajándékozott nekem
egy nagyon szép
trójai falovat.
Fehér, fénylő fából faragták,
valódi remekmű volt!
A tömbház előtt hagyta –
és nehogy tévedjek,
gyorsan újraolvastam
Homérosz Iliaszát...*